КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНДА ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮ МАКСАТТАРЫНЫН СТАТИСТИКАСЫ 2014-2020

СТАТИСТИКАЛЫК ЖЫЙНАК

КЫСКАЧА ВЕРСИЯСЫ

UKaid from the British people

U N D P

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮ МАКСАТТАРЫ

2015-жылдын сентябрь айында дүйнөлүк лидерлер Бириккен Улуттар Уюмунун тарыхый саммитинде глобалдык иш-аракеттер планын кабыл алышкан: *Биздин дүйнөнүн кайра түзүлүшү: 2030-жылга чейинки мезгилде туруктуу өнүгүү жаатындагы күн тартиби.*

Туруктуу өнүгүү максаттары - кедей, бай жана орто деңгээлде өнүккөн бардык өлкөлөрдүн аракеттерине чакырык болуп саналат. Ал планетабыздын жыргалчылыгын жакшыртууга жана коргоого багытталган. Мамлекеттер кедейчиликти жоюу боюнча иш-чаралар экономикалык өсүштү күчөтүүгө жана билим берүү, саламаттыкты сактоо, социалдык коргоо, ошондой эле климаттын өзгөрүшүнө каршы күрөшүү жана айлана-чөйрөнү коргоо маселелерин чечүүгө багытталган аракеттер менен катар эле кабыл алынышы керектигин түшүнүшөт. Алынган милдеттенмелерге ылайык, кийинки 10 жылдын ичинде өлкөлөр кедейчиликтин бардык түрлөрүн түп-тамырынан жок кылуу, теңсиздикке каршы күрөшүү жана климаттын өзгөрүүсүнө байланыштуу көйгөйлөрдү чечүү боюнча аракеттерин күчөтүшөт жана эч ким унутулуп калбас үчүн камсыздашат. «Биздин дүйнөнүн кайра түзүлүшү: Күн тартиби 2030» жыйынтыктоо документи 17 глобалдык максаттарды, 169 тиешелүү милдеттерди жана 232 көрсөткүчтөрдү камтыйт[1].

Кыргыз Республикасы, башка мамлекеттер менен катар, глобалдуу ТӨМгө жетишүүгө көмөк көрсөтүү боюнча, ошондой эле ТӨМгө жетишүүнүн индикаторлорун көзөмөлдөп турууга өзүнө милдет алды. Ошентип, 2018-2040-жылдарга карата Кыргыз Республикасынын Улуттук өнүгүү стратегиясына ылайык, өлкө Күн тартиби 2030 кабыл алынган Туруктуу Өнүгүү Максаттарына жетишүүгө аракет кылат.

Улутстатком Кыргыз Республикасында 2030-жылга чейин ТӨМгө мониторинг жүргүзүү, ишке ашыруу жана адаптациялоо боюнча Координациялык комитеттин мүчөсү жана Туруктуу өнүгүү максаттарына жетүүнүн жүрүшү боюнча Улуттук мазмунду даярдоо боюнча «Мониторинг жүргүзүү жана баалоо» жумушчу тобунун жетектөөчү органы катары, ошондой эле расмий статистиканын Фундаменталдык принциптерине ылайык өндүрүлгөн салыштырмалуу жана стандартташтырылган расмий статистиканын негизинде ТӨМ глобалдык көрсөткүчтөрүн чогултуу жөнүндө БУУнун Статистикалык Комиссиясынын 47-сессиясынын чечимине ылайык, ТӨМгө байланыштуу маалыматтарды чогултуу жана далилдөө иш-аракеттерин жетектөө жана көзөмөлдөө укугуна ээ.

2017-жылы Кыргыз Республикасында Туруктуу өнүгүү максаттарынын глобалдык көрсөткүчтөрүн ыңгайлаштыруу максатында, улуттук артыкчылыктарды эске алуу менен ТӨМдүн максаттуу индикаторлорун инвентаризациялоо жүргүзүлгөн. 232 глобалдык индикаторлордун ичинен 140 индикатор боюнча иштеп чыгуу учурунда, милдеттерге карата улуттук аналог-көрсөткүчтөр иштелип чыккан жана ТӨМгө жетишүүгө мониторинг жүргүзүүгө көмөк көрсөтө турган, милдеттерге карата 157 кошумча улуттук аналог-көрсөткүчтөр иштелип чыккан.

ТӨМ глобалдык көрсөткүчтөрүнүн жеткиликтүүлүгү. Статистикалык потенциалды баалоо, Кыргызстан тез арада 102 көрсөткүч боюнча, же ТӨМ глобалдык көрсөткүчтөрүнүн 50 пайызы боюнча, отчет берүүгө даяр экендигин көрсөттү. 102 жеткиликтүү жана оңой жете турган көрсөткүчтөрдүн ичинен 78 көрсөткүч (76 пайыз) УСК тарабынан жүргүзүлөт, 24 көрсөткүч (24 пайыз) министрликтер менен ведомстволор, жана 3 көрсөткүч (3 пайыз) УСК менен чогуу министрликтер менен ведомстволор тарабынан жүргүзүлүүдө.[2]

[1] «Кыргыз Республикасында 2030-жылга чейин Туруктуу өнүгүү максаттарын адаптациялоо, ишке ашыруу жана мониторинг жүргүзүү боюнча Координациялык комитет жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2015-жылдын 22-декабрындагы № 867 токтому менен бекитилген.

[2] 2018-жылы Кыргыз Республикасынын учурдагы статистикалык потенциалын баалоо СОООН-ДФИД «ТӨМгө мониторинг жүргүзүү» долбоорунун алкагында жүргүзүлдү.

1–график. Кыргыз Республикасында ТӨМ глобалдык көрсөткүчтөрүнүн жеткиликтүүлүгүн талдоо

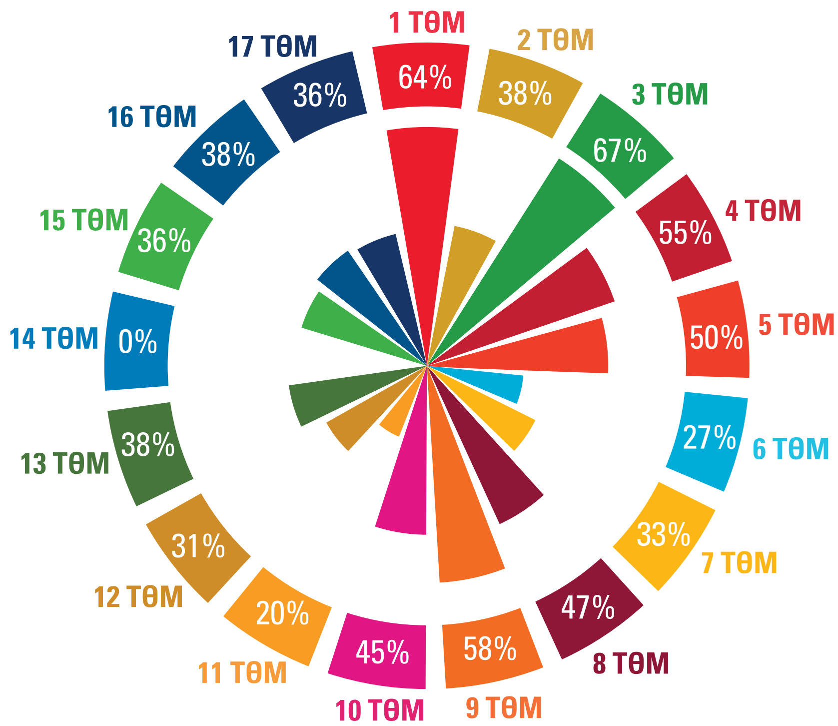

Кыргыз Республикасы Күн тартиби 2030 «Эч кимди артта калтырбоо» негизги билдирүүсүн аткарат, ушуга байланыштуу ТӨМ көрсөткүчтөрүн бөлүштүрүүгө көп көңүл бурулат. Глобалдык көрсөткүчтөрдүн жеткиликтүүлүгүн талдоо, 2021-жылдын 1-январына карата географиялык жайгашуусу боюнча 57 көрсөткүч, жынысы боюнча 32, жаш курагы боюнча 21, кирешеси боюнча 21 жана билим боюнча 20 көрсөткүч бөлүштүрүүгө жеткиликтүү экендигин көрсөттү. Миграциялык статусу жана майыптыгы бар адамдар жөнүндө бөлүштүрүлгөн маалыматтарды даярдоодо кемчиликтер бар.

2–график. ТӨМ көрсөткүчтөрү үчүн маалыматтарды дезагрегациялоо боюнча талдоо

ТӨМгө мониторинг жүргүзүү үчүн маалымат булактардын бири болуп үй чарбаларын изилдөө, ошондой эле эл аралык деңгээлде салыштырыла турган Кыргыз Республикасындагы аялдар менен балдардын абалы боюнча адистештирилген изилдөө – КККИ болуп саналат[3]. Кыргыз Республикасы изилдөөлөрдүн үч раундун өткөрдү. КККИ - 2018 өткөрүү учурунда ТӨМгө мониторинг жүргүзүүнүн 31 көрсөткүчү үчүн маалыматтар топтолгон, алар негизги мүнөздөмөлөргө (жынысы, курагы, географиялык жайгашуусу, билими, кирешеси, улуту жана функционалдык чектөөлөрү боюнча) бөлүнгөн.

Бул жыйнак Туруктуу өнүгүүнүн 16 максаты боюнча 99 көрсөткүчтү (83 глобалдык көрсөткүчтү, 16 улуттук көрсөткүчтү) бөлүштүрүү мүмкүндүгү менен камтыйт. ТӨМ 14 бөлүмү «Туруктуу өнүгүүнүн кызыкчылыгында океандарды, деңиздерди жана деңиз ресурстарын сарамжалдуу пайдалануу жана сактоо» көрсөткүчтөрдүн Кыргыз Республикасына ылайыксыздыгына байланышкан маалыматтарды камтыбайт. Жыйнактын бөлүмдөрү 2020-жылдын март-октябры үчүн адистештирилген сурамжылоодон алынган коронавирус инфекциясы (Covid-19) пандемиясынан улам ооруу жана өлүм, Covid-19дун үй чарбаларына тийгизген таасири боюнча маалыматтар менен толукталган.

Берилген маалыматтар статистикалык жана административдик булактар системасынан чогултулган. ТӨМ көрсөткүчтөрү боюнча толук маалыматты ТӨМдүн Улуттук отчеттук платформасынан табууга болот[4].

Жыйнактагы маалыматтар акыркы жети жыл ичинде келтирилген, ошондой эле тенденцияларды талдоо үчүн 2010-жылдын маалыматтары берилген.

Күн тартиби 2030 максаттары жана милдеттери тууралуу маалыматтын булагы БУУнун төмөнкү расмий сайты болду: https://www.un.org/sustainabledevelopment/ru/sustainable-development-goals/.

Бул басылма 2014-2020 "Кыргыз Республикасында Туруктуу өнүгүү максаттарынын статистикасы" статистикалык жыйнагынын кыскача версиясы болуп саналат.

Статистикалык жыйнактын толук версиясын алуу үчүн төмөнкү шилтемени колдонуңуз: www.stat.kg -> Статистика -> Туруктуу өнүгүү максаттары.

[3] 2005, 2014 жана 2018-жылдары Кыргыз Республикасында аялдардын жана балдардын абалы жөнүндө көптөгөн көрсөткүчтөр боюнча кластердик изилдөө (КККИ) жүргүзүлгөн.

[4] ТӨМдүн Улуттук отчеттук платформасы: https://sustainabledevelopment-kyrgyzstan.github.io/

КЕДЕЙЧИЛИКТИН БАРДЫК ТҮРҮН БАРДЫК ЖЕРДЕ ЖОЮУ

1 КЕДЕЙЧИЛИКТИ ЖОЮУ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

ӨТӨ КЕДЕЙЧИЛИК ШАРТТАРДА ЖАШАГАН КЫРГЫЗСТАНДЫКТАР

59 166

УЛУТТУК СТАНДАРТТАР БОЮНЧА

2020-ж. 59,2 миң

2000-ж. 1,68 миллион

ӨТӨ КЕДЕЙЧИЛИКТЕ ЖАШАГАН АДАМДАРДЫН САНЫ КЫЙЛА ТӨМӨНДӨДҮ

УЛУТТУК КЕДЕЙЧИЛИКТИН ЧЕГИНЕН ТӨМӨН ЖАШАГАН

25,3%

Өлкөнүн ар бир төртүнчү жараны кедей болуп саналат

2020-ж. АЙМАК БОЮНЧА КЕДЕЙЛЕРДИН САНЫ (адам)

Кыргыз Республикасы 1 678 265

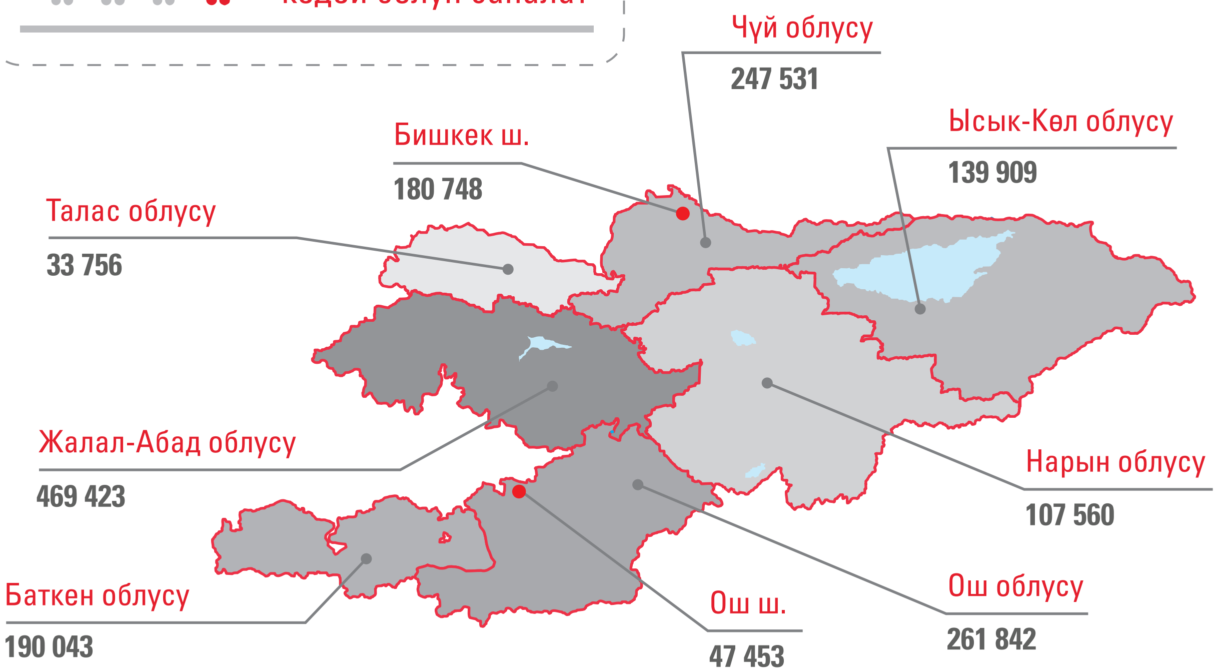

1 КЕДЕЙЧИЛИКТИ ЖОЮУ

КЕДЕЙЧИЛИКТИН БАРДЫК ТҮРҮН БАРДЫК ЖЕРДЕ ЖОЮУ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

КАЛКТЫН ЖАЛПЫ САНЫНАН, **КЕДЕЙЧИЛИКТИН УЛУТТУК ЧЕГИНЕН ТӨМӨН**

1,68 миллион адам жашайт

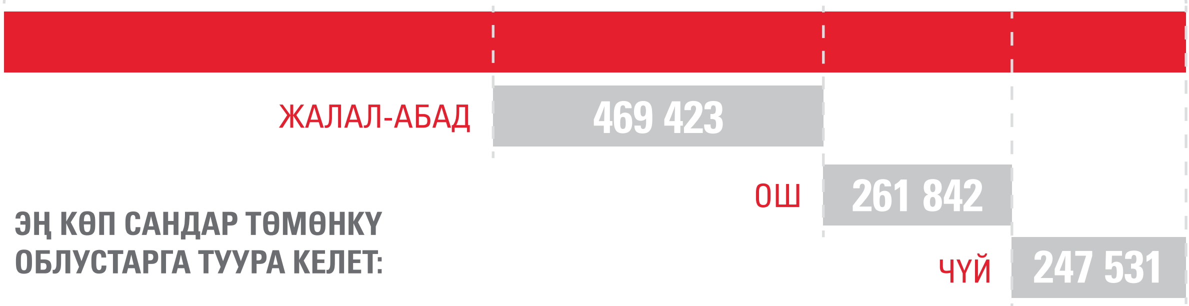

ЭҢ КӨП САНДАР ТӨМӨНКУ ОБЛУСТАРГА ТУУРА КЕЛЕТ:

Пенсия жана жөлөкпул түрүндө социалдык колдоо менен өлкөнүн

17,7%

калкы камтылган

ИШТИН БОЛУШУ ТАТЫКТУУ ЖАШООГО КЕПИЛДИК БЕРБЕЙТ

ЖУМУШ МЕНЕН КАМСЫЗ БОЛГОН КАЛКТЫН

17%

АШЫГЫ

КЕДЕЙЧИЛИКТИН ШАРТЫНДА ЖАШАГАН

КЕДЕЙЧИЛИК БАЛДАРГА БИРДЕЙ ТААСИР ЭТПЕЙТ

ар бир **3-чү** бала

833 941 бала

кедейчиликтин шартында жашайт

алардын ичинен

ар бир **24-ү** бала

35 161 бала

өтө кедейчилик шартында жашайт

2020-жылы кырсыктардын натыйжасында экономикалык жоготуулар **265,8 млн** сомго бааланган

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

ТАМАК-АШ

КАЛКТЫН ТАМАК-АШ РАЦИОНУНУН ЖЕТИШСИЗ КАЛОРИЯЛУУЛУГУ МЕНЕН БОЛГОН ҮЛҮШҮ

ЭҢ ТӨМӨНКҮ — Талас облусу — **29,6%**

ЭҢ ЖОГОРКУ — Чүй облусу — **54,7%**

АЗЫК-ТҮЛҮК КООПСУЗДУГУ

АЙЫЛ ЧАРБАСЫ эң ири жумуш берүүчү болуп саналат

18,3% иш менен камсыз болгон калк

27,7% айыл жергесинде иш менен камсыз болгон калк

349 миңден ашык көбүнчө майда товарлары менен дыйкан (фермердик) чарбалары айыл чарба продукцияларынын **60% чейинки** **өндүрүлүшүн камсыздашат**

ЧАКАН ФЕРМЕРДИК ЧАРБАЛАРГА ИНВЕСТИЦИЯ ЖАСОО кедей адамдардын азык-түлүк коопсуздугун бекемдөөнүн, ошондой эле **жергиликтүү жана дүйнөлүк рыноктордо азык-түлүк өндүрүшүн көбөйтүүнүн маанилүү жолу болуп саналат.**

Кыргызстанда айыл чарбасына багыт берүү индекси **он жылдан бери төмөн деңгээлде бойдон калууда**

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

ТАМАК-АШ

Керектөөнүн орточо физиологиялык ченемдерине карата
ТАМАК-АШ АЗЫКТАРЫ МЕНЕН КАМСЫЗ БОЛУУ

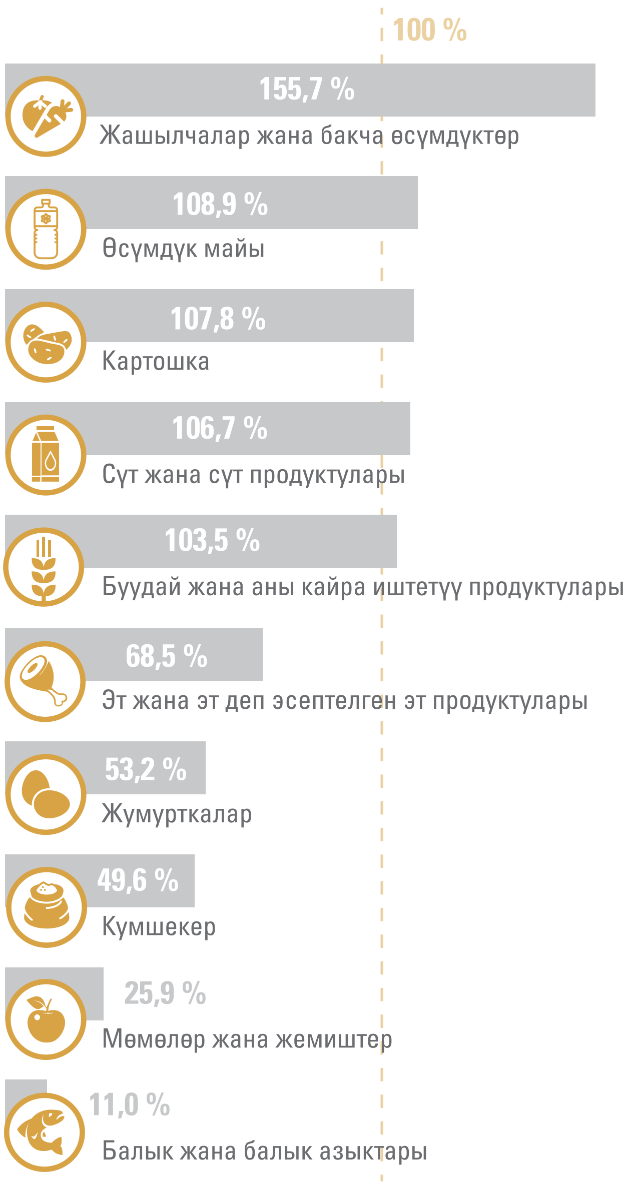

Беш жашка чейинки

ар бир **8-чи**
баланын бою

өзүнүн курагы үчүн

төмөн өсүштө
болуп келет

(КККИ-2018)

Калктын **45%**
ашыгы

Тамак-аш рационунун калориялуулугу күнүнө

2100 ккал-дан
төмөн

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

БАЛДАРДЫН ДЕН СООЛУГУ

бардык региондордо 5 жашка чейинки балдардын **ӨЛҮМҮ**

көрсөткүчүнүн **ТУРУКТУУ ТӨМӨНДӨӨСҮ** белгиленүүдө

5 жашка чейинки **2 663** бала **АР КАНДАЙ ООРУЛАРДАН, УУЛАНУУДАН ЖАНА ЖАРАКАТТАН КАЗА БОЛУШКАН**

же

төрөлгөндөрдүн **1000** алганда **16,7** бала

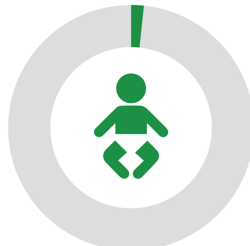

беш жашка чейинки балдардын өлүмүнүн **70%** жакыны **жашоосунун биринчи айына** туура келет

Тирүү төрөлгөндөрдүн ар бир **1 000** алганда **12 жакын бала** жашоосунун биринчи айында өлөт

Бул КМШ өлкөлөрүнүн арасында эң жогорку көрсөткүч

ДЕНИ САК ЖАШОО ОБРАЗЫН КАМСЫЗ КЫЛУУ ЖАНА БАРДЫК КУРАКТАГЫЛАР ҮЧҮН БАКУБАТЧЫЛЫККА КӨМӨКТӨШҮҮ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

ЭНЕНИ КОРГОО

ЭНЕЛЕРДИН ӨЛҮМҮ

2016-жыл менен салыштырганда тирүү төрөлгөндөрдүн ар бир **100 000** алганда

8 өлүмдөн ашыкка өстү

ТӨРӨТКӨ ЧЕЙИНКИ КАМКОРДУК

99,8%

алардын ичинен

4 же андан көп байкоолор аялдардын

94,3%

белгиленген

(ККKИ-2018)

АКЫРКЫ 5 ЖЫЛДЫН ИЧИНДЕ

15-19 жаштагы энелердин **төрөтүнүн**

төмөндөшү **1000** аялга алганда

38ден → **33**

ымыркайга чейин кыскарганы аныкталды

Төрөттүн 99%

квалификациялуу адистер *(врачтар жана акушерлер)* тарабынан кабыл алынган

АИВ / КЖИС, безгек жана башка оорулар

АИВ-инфекциясы менен

675

адам аныкталган

эркектер арасында АИВ-инфекциянын жаңы учурлары

аялдардыкына караганда

1,3 эсе

көп

2020-жылдын

аягына карата АИВ-инфекциясы менен жашаган

7 626 адам

анын ичинен

АИВ-инфекциясынын төртүнчү стадиясы менен

485 адам

«КЖИС» РБнын каттоосунда турган

Орто эсеп менен күн сайын

10 адам

кургак учук оорусуна чалдыгышат

КАЛКТЫН 100 000 алганда

КУРГАК УЧУК ООРУСУНА ЧАЛДЫГУУ

46% (аялдар)

61% (эркектер)

БААРЫН КАМТЫГАН ЖАНА АДИЛЕТТҮҮ САПАТТУУ БИЛИМ БЕРҮҮНҮ КАМСЫЗДОО ЖАНА БАРДЫК АДАМДАР ҮЧҮН ӨМҮР БОЮ ОКУУ МҮМКҮНЧҮЛҮГҮН КОЛДОО

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

Башталгыч же орто мектепке барган

БАШТАЛГЫЧ МЕКТЕП КУРАГЫНДАГЫ БАЛДАРДЫН КАМТЫЛЫШЫ

96%

7-14 жаштагы балдар

негизги **сабаттуулук** көндүмдөрүнүн **жетишсиздигинен** жабыркашат

(КККИ-2018)

42%

негизги **математика** көндүмдөрүнүн **жетишсиздигинен** жабыркашат

(КККИ-2018)

49%

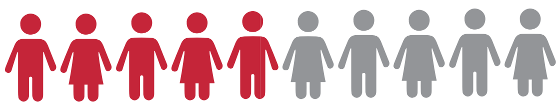

2020/2021

окуу жылында

негизги жана орто мектептерде **диплому бар мугалимдердин** үлүшү

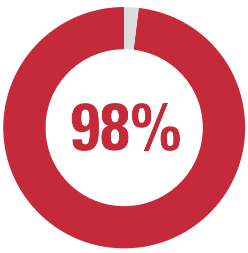

6 жашка чейинки жаштагы балдардын

МЕКТЕПКЕ ЧЕЙИНКИ ДАЯРДОО МЕНЕН КАМТЫЛЫШЫ КӨБӨЙДҮ

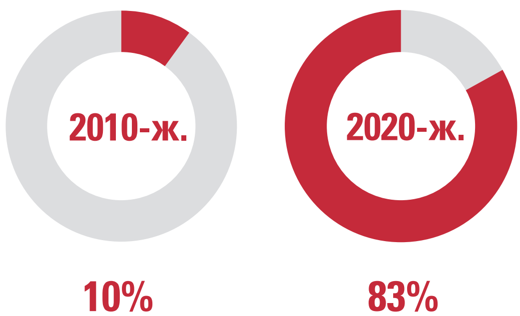

15-24 жаштагы

кыз-келиндердин **30% жакыны** **маалыматтык жана коммуникациялык** технологиялар жаатында көндүмдөргө ээ

(КККИ-2018)

ГЕНДЕРДИК ТЕҢЧИЛИКТИ КАМСЫЗДОО ЖАНА БАРДЫК АЯЛДАРДЫН ЖАНА КЫЗДАРДЫН УКУКТАРЫН ЖАНА МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН КЕҢЕЙТҮҮ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

Жыныстык белгиси боюнча теңдик жана басмырлабоо **Кыргыз Республикасынын Конституциясы жана** «Эркектер менен аялдар үчүн бирдей укуктар менен бирдей мүмкүнчүлүктөрдүн мамлекеттик кепилдиктери жөнүндө» **Кыргыз Республикасынын Мыйзамы менен** камсыздалат (ТӨМ 5.1.1).

20-24 жаштагы аялдар арасында никеге тургандардын **13%** **18 жашка** толо электе турмушка чыгышкан *(КККИ-2018)*

Жетекчилик кызматтардагы аялдардын үлүшү

2010	2020
32,3%	47,4%

Аялдар эркектерге караганда үй чарбаны жүргүзүүгө жана балдарды тарбиялоого **6 эсеге көп убакыт коротот**

Кыргызстандын саясий турмушунда аялдардын жигердүү катышуусуна карабастан, **Жогорку Кеңеште аялдардын үлүшүнүн төмөндөгөнү** белгиленүүдө

2010	2020
23,5%	16,7%

2021-ж. 11-апрелиндеги шайлоолордон кийин айылдык кеңештеги депутаттардын үлүшү

Аялдар		Эркектер
39,8%	Ош облусу	60,2%
39,5%	Чүй облусу	60,5%
38,3%	Жалал-Абад облусу	61,7%
38,8%	Ысык-Көл облусу	61,2%
38,7%	Нарын облусу	61,3%
38,0%	Баткен облусу	62,0%
35,3%	Талас облусу	64,7%

ГЕНДЕРДИК ТЕҢЧИЛИКТИ КАМСЫЗДОО ЖАНА БАРДЫК АЯЛДАРДЫН ЖАНА КЫЗДАРДЫН УКУКТАРЫН ЖАНА МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮН КЕҢЕЙТҮҮ

5 ГЕНДЕРДИК ТЕҢЧИЛИК

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

«Жарандардын репродуктивдик укуктары жана аларды ишке ашыруудагы кепилдиктер жөнүндө»

Кыргыз Республикасынын 2015-жылдын 4-июлундагы № 148 Мыйзамы эркектерге жана аялдарга сексуалдык жана репродуктивдик ден соолукту коргоо боюнча кызматтарга жана ушул чөйрөдө маалыматка толук жана бирдей жетүүгө кепилдик берет.

КАЛКТЫН 15 жашта жана андан

жогорку жаштагыларынын арасында

92,6 %

жеке мобилдик телефону бар

Жасалган зомбулук фактылары боюнча калкка социалдык-психологиялык жардам көрсөтүүчү

КРИЗИСТИК БОРБОРЛОРГО ЖАНА МЕКЕМЕЛЕРГЕ КАЙРЫЛГАНДАРДЫН САНЫ

никеге турууга мажбурлоо, никеге туруу үчүн ала качуу, жашы жете элек куракtagы нике, көп аял алуу
238

11
адамдарды сатуу

45
сексуалдык зомбулук

1 675
ажырашуу, мүлк бөлүштүрүү

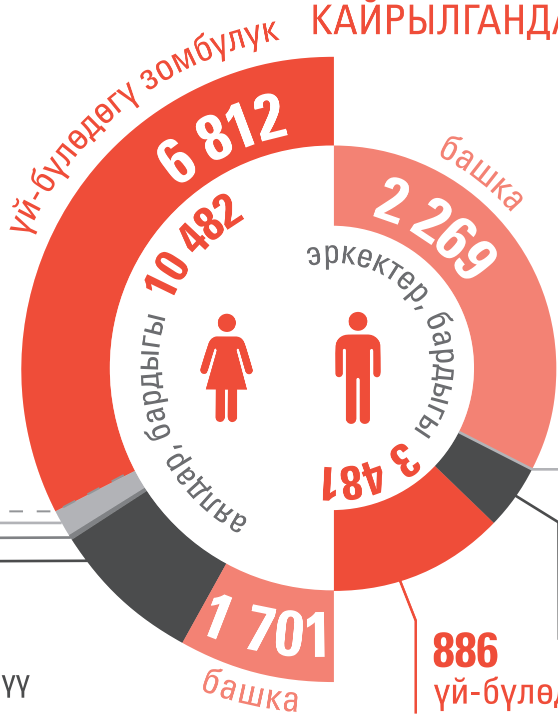

никеге турууга мажбурлоо, никеге туруу үчүн ала качуу, жашы жете элек курактагы нике, көп аял алуу
4

322
ажырашуу, мүлк бөлүштүрүү

886
үй-бүлөдөгү зомбулук

СУУ РЕСУРСТАРЫН САРАМЖАЛДУУ ПАЙДАЛАНУУНУН ЖАНА БАРДЫК АДАМДАР ҮЧҮН САНИТАРИЯНЫН БОЛУШУН КАМСЫЗДОО

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун жана АЧМ алдындагы СРКнын маалыматтары

Калктын **94%** ичүүчү суунун коопсуз булактарына туруктуу жетүүсү бар

Калктын **66%** жакыны канализацияга туруктуу жеткилиги жок

Калктын **96,3%** коопсуздук талаптарын колдонуу менен уюштурулган санитардык кызматтарды, анын ичинде самын жана суу менен кол жуу үчүн түзүлүштөрдү колдонушат

(ККИ-2018)

Дарыялардан, көлдөрдөн жана суу сактагычтардан алынган суунун **94,4%** сугатка багытталган

Ташуу учурунда СУУНУН ЧЫГЫМЫ

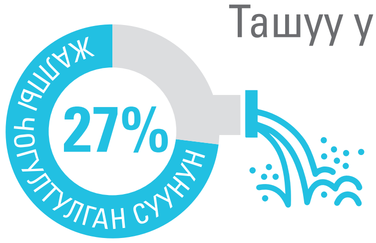

Жалпы чогултулган суу **8 017,9** млн $м^3$

жоготуулар **2 198,7** млн $м^3$

7 АРЗАН ЖАНА ТАЗА ЭНЕРГИЯ

БАРДЫК АДАМДАР ҮЧҮН ЭНЕРГИЯНЫН АРЗАН, ИШЕНИМДҮҮ, ТУРУКТУУ ЖАНА ЗАМАНБАП БУЛАКТАРЫНА ЖЕТҮҮСҮН КАМСЫЗДОО

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

КЫРГЫЗСТАНДЫН ДЭЭРЛИК БАРДЫК ЭЛИ электр тармактарына туташкан,

АЛ ЭМИ АНЫН

73% гана

электр энергиясына туруктуу жетүүсү бар

КАЛКТЫН БЕШТЕН БИР ГАНА БӨЛҮГҮ

негизинен тамак-аш даярдоо жана жылытуу үчүн отундун таза түрлөрүн жана технологияларды колдонгон үй чарбаларда жашайт

2020-ЖЫЛЫ ЭНЕРГИЯНЫ КЕРЕКТӨӨНҮН

жалпы көлөмүндө жаңыланган булактардан алынган энергиянын үлүшү

36,7%

түзгөн

Шарттуу отун тонна менен 1 млн сомго алганда

УЧУРДАГЫ РЫНОКТУК БААЛАРДА ИДПНЫН ЭНЕРГИЯ СЫЙЫМДУУЛУГУ

2010	2020
45,5	21,8

8 ТАТЫКТУУ ЖУМУШ ЖАНА ЭКОНОМИКАЛЫК ӨСҮШ

АЛДЫГА КАРАЙ, БААРЫН КАМТЫГАН ЖАНА ТУРУКТУУ ЭКОНОМИКАЛЫК ӨСҮШКӨ, ТОЛУК ЖАНА ӨНДҮРҮМДҮҮ ЖУМУШТУУЛУККА ЖАНА БАРДЫК АДАМДАР ҮЧҮН ТАТЫКТУУ ЖУМУШКА КӨМӨКТӨШҮҮ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары
2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

жумушсуздуктун деңгээли

5,8%

15 жаштан 24 жашка чейинки

жаштардын

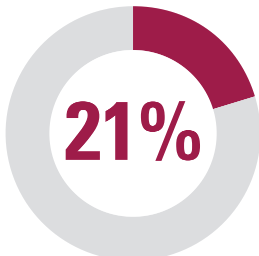

иштебейт, окубайт жана кесиптик көндүмдөргө ээ эмес

ИШТЕГЕН КАЛКТЫН ЖАЛПЫ САНЫНАН

64,9% формалдуу эмес сектордо иштегендер

18,3% айыл чарба секторунда

Аялдардын эмгек акысынын эркектердин эмгек акысына карата катышы **75,4%**

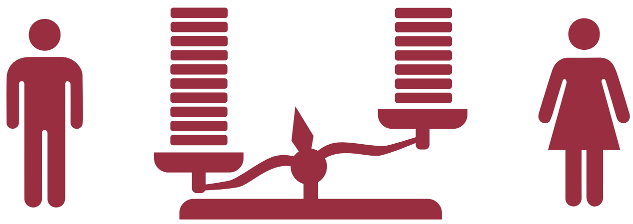

15 жаштан 24 жашка чейинки

иштебеген, окубаган жана кесиптик көндүмдөргө ээ болбогон

АЯЛДАРДЫН ҮЛҮШҮ

эркектердин үлүшүнөн

2,3 эсеге көп

Коомдук турмушка аялдардын катышуусу өсүп жаткандыгына карабастан, алар эркектерге караганда

2,6 эсе

көп убакыт жумшап, акы төлөнбөгөн үй жумуштары менен алектенип келишет

ТУРУКТУУ ИНФРАСТРУКТУРАНЫ ТҮЗҮҮ, БААРЫН КАМТЫГАН ЖАНА ТУРУКТУУ ИНДУСТРИЯЛАШТЫРУУГА ЖАНА ИННОВАЦИЯЛАРГА КӨМӨКТӨШҮҮ

9 ИНДУСТРИАЛИЗАЦИЯ, ИННОВАЦИЯ ЖАНА ИНФРАСТРУКТУРА

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун жана СӨМ алдындагы БТЖККнын маалыматтары

ЖҮРГҮНЧҮЛӨРДҮ ТАШУУЛАР

7 382 млн жүргүнчү-километр

алардын ичинен автобус менен ташууларга **82%** туура келет

53% жүк жүгүртүү автомобиль транспортуна туура келет

Иштетүүчү өнөр жайда иштегендердин үлүшү **11,4%**

Өнөр жайдын кошумча дүң наркындагы чакан ишканалардын үлүшү **1,6%**

ТӨМӨНКҮЛӨР МЕНЕН КАМТЫЛГАН АЙМАКТА ЖАШАШАТ

мобилдик тармактар менен **99%**

жогорку ылдамдыктагы интернет менен (4G) **82%**

АТМОСФЕРАЛЫК АБАГА КАТУУ БУЛГООЧУ ЗАТТАРДЫН ЧЫГУУСУНУН ӨСҮШҮ МЕНЕН КАТАР,

1 км² үчүн кг

газдуу жана суюк булгоочу заттардын чыгуусунун төмөндөгөнү байкалды

ӨЛКӨЛӨРДҮН ИЧИНДЕГИ ЖАНА АЛАРДЫН ОРТОСУНДАГЫ ТЕҢСИЗДИКТИ КЫСКАРТУУ

10 ТЕҢСИЗДИКТИ АЗАЙТУУ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

2016-2020-жылдар үчүн ОРТОЧО КИШИ БАШЫНА КИРЕШЕЛЕРДИН ӨСҮШҮ калктын **40%** азыраак камсыз болгон **3,8%** түздү, бул бүткүл калк үчүн орточо **1,1** пайыздык пункттан жогору

Медиандык маанисинен төмөн кирешеси менен болгон калктын үлүшү **50%**

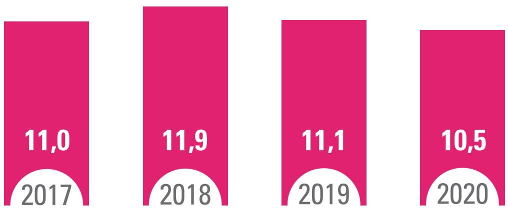

КАЛКТЫН КИРЕШЕЛЕРИН БӨЛҮШТҮРҮҮ

Джини коэффициенти *(кирешелер боюнча)*

0,344

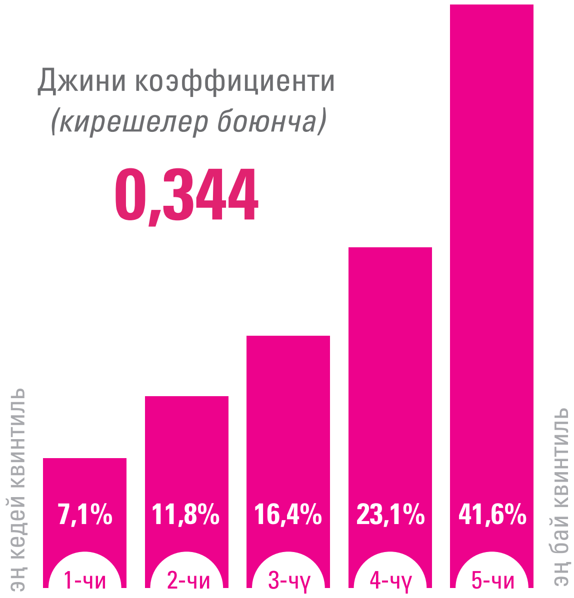

КАЛКТЫН ТЫШКЫ МИГРАЦИЯСЫ

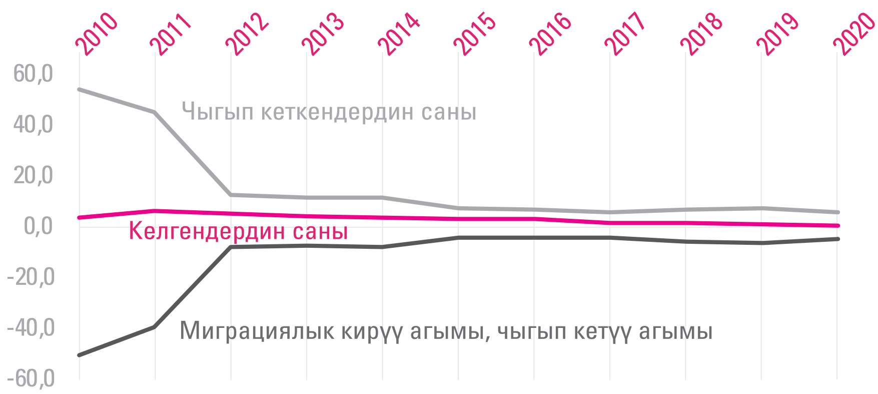

15 жаштан 49 жашка чейинки аялдардын

эл аралык укук менен тыюу салынган белгилер боюнча **БАСМЫРЛООНУ ЖЕ КЫСЫМ КӨРСӨТҮҮНҮ** сезишкен

(КККИ-2018)

ШААРЛАРДЫН ЖАНА КАЛКТУУ ПУНКТТАРДЫН АЧЫКТЫГЫН, КООПСУЗДУГУН, ЖАШООГО ЧЫДАМДУУЛУГУН ЖАНА ЭКОЛОГИЯЛЫК ТУРУКТУУЛУГУН КАМСЫЗДОО

11 ТУРУКТУУ ШААРЛАР ЖАНА КАЛКТУУ ПУНКТТАР

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

2021-жылдын 1-январына карата

КАЛКТЫН САНЫ

6,6 млн адам

калктын **1/3**

2,3 млн адам шаар конуштарында жашашат

15 жана андан жогорку жаштагы калктын **51%** коомдук унаанын жеткиликтүүлүгүн ыңгайлуу деп эсептешет

Ташып чыгарылган катуу тиричилик калдыктарынын **70%** Бишкек, Ош шаарларына жана Чүй облусуна туура келет

жылына 1 адамга **185,9 кг** катуу калдыктар түзүлөт

КАЛКТУУ КОНУШТАРДАГЫ ЖАШЫЛ КӨЧӨТТӨРДҮН ЖАНА МАССИВДЕРДИН АЯНТЫ

(1000 адамга гектар)

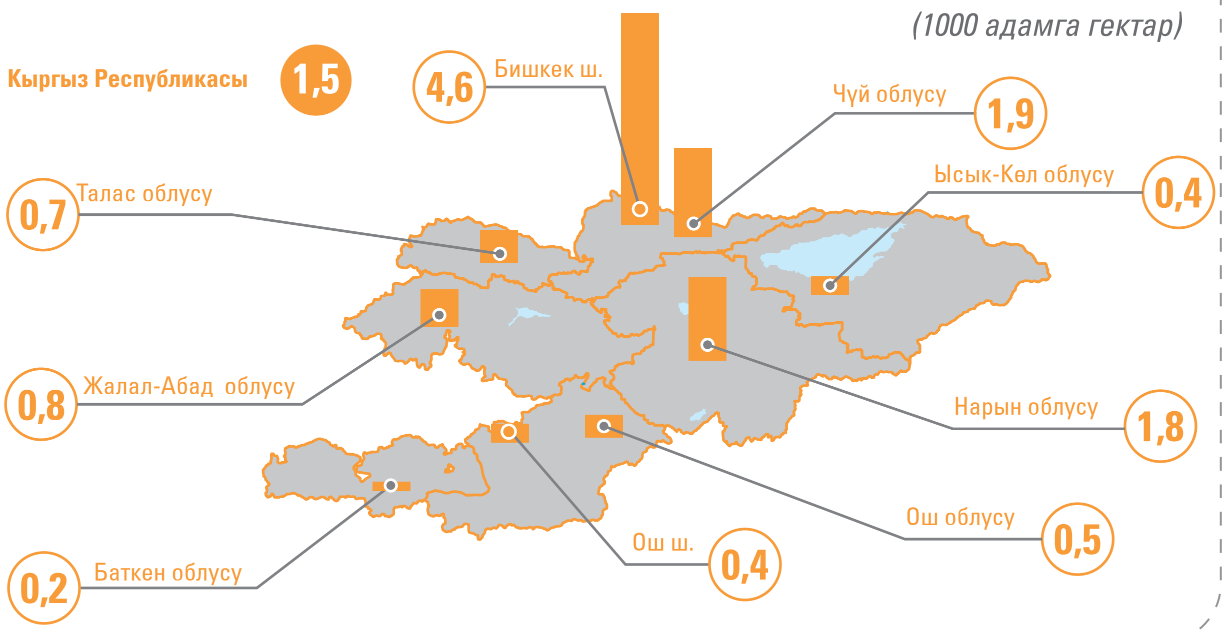

КЕРЕКТӨӨНҮН ЖАНА ӨНДҮРҮҮНҮН САРАМЖАЛДУУ МОДЕЛДЕРИНЕ ӨТҮҮНҮ КАМСЫЗДОО

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун жана АЧМ алдындагы СРКнын маалыматтары

Кыргыз Республикасы тарап болуп саналат:

1. Коркунучтуу химиялык заттарга жана эл аралык соодадагы пестициддерге карата макулдуктун алдын ала негиздөө жол-жоболору жөнүндө Роттердам конвенциясынын;

2. Кооптуу калдыктарды чек ара аралык ташууну жана аларды жок кылууну контролдоо боюнча Базель конвенциясынын;

3. Туруктуу органикалык булгоочу заттар жөнүндө Стокгольм конвенциясынын;

4. Чоң аралыкка карата абанын чек ара аралык булганышы жөнүндө конвенциясынын тарабы болуп саналат.

Кыргызстан – анын **суу ресурстары** дээрлик толугу менен өзүнүн аймагында түзүлгөн Борбор Азиядагы жалгыз өлкө

Ташуу учурундагы

СУУНУН ЧЫГЫМЫ

8,0 млрд м³ түзгөн

ЖАЛПЫ ЧОГУЛГАН суудан

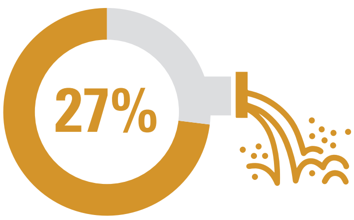

2,2 млрд м³

СУУ КЕРЕКТӨӨНҮН КӨЛӨМҮ

5,2 млрд м³ түзду,

алардын ичинен

94,4% сугатка жана айыл чарбасын суу менен камсыз кылуу үчүн колдонулган,

чарбада - ичүүчү керектөөлөргө

3,5% жана өндүрүштүк керектөөлөргө

1,6% колдонулган

2020-жылда өнөр жай калдыктары

Бир адамга **17 195 кг**

анын ичинде **1 740 кг** коркунучтуу калдыктар түзүлгөн

COVID-19 БАЙЛАНЫШТУУ ЭС АЛУУЧУЛАРДЫН САНЫ ТӨМӨНДӨДҮ (МИҢ АДАМ)

КЛИМАТТЫН ӨЗГӨРҮШҮНӨ ЖАНА АНЫН КЕСЕПЕТТЕРИНЕ КАРШЫ КҮРӨШҮҮ БОЮНЧА ШАШЫЛЫШ ЧАРАЛАРДЫ КӨРҮҮ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун жана ӨКМнин маалыматтары

Кыргыз Республикасы тарабынан **2000-жылдын майында** БУУнун климаттын өзгөрүшү боюнча алкактык конвенциясы (БУУ КӨАК) ратификациялаган

Республиканын аймагында ар кандай мүнөздөгү **33** өзгөчө кырдаал катталган

Өзгөчө кырдаалдардан улам МАТЕРИАЛДЫК ЗЫЯН **265,8 млн** сомду түздү

Республиканын аймагында кооптуу **1 186** жер көчкү коркунучу бар участоктор бар

543 калктуу конуш ар кандай деңгээлдеги жер көчкү процесстерине дуушар болгон

ПОТЕНЦИАЛДУУ КООПТУУ ЖЕРЛЕРДЕ **3 478** турак үйлөр жайгашкан

Акыркы беш жылдын ичинде кырсыктардын кесепетинен **274** адам каза болгон

ӨЛКӨДӨ жырып кетүү ыктымалдуулугу жогору болгон **320** бийик тоолуу көлдөр бар

6 түрүнүн ичинен 8 түрү республиканын аймагында орун алат.

- жердин деградациясы
- токой оорулары
- температуранын жогорулашы
- кургакчылыктын кээ бир белгилери
- дарыялардын агымынын режиминин өзгөрүшү
- мөңгүлөрдүн аянтынын азайышы

КУРГАКТЫКТЫН ЭКОСИСТЕМАЛАРЫН КОРГОО ЖАНА КАЛЫБЫНА КЕЛТИРҮҮ ЖАНА АЛАРДЫ САРАМЖАЛДУУ ПАЙДАЛАНУУГА КӨМӨКТӨШҮҮ, ТОКОЙЛОРДУ САРАМЖАЛДУУ ПАЙДАЛАНУУ, ЧӨЛГӨ АЙЛАНУУГА КАРШЫ КҮРӨШҮҮ, ЖЕРЛЕРДИН ДЕГРАДАЦИЯ ПРОЦЕССИН ТОКТОТУУ ЖАНА БИОЛОГИЯЛЫК АР ТҮРДҮҮЛҮКТҮН ЖОГОЛУУ ПРОЦЕССИН ТОКТОТУУ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун жана ЖРЭТКМнын маалыматтары

ТОКОЙ ФОНДУНУН ЖАЛПЫ АЯНТЫ

2,6 млн гектарды

түздү, анын ичинен

1,1 млн гектары

же өлкөнүн жалпы аянтынын

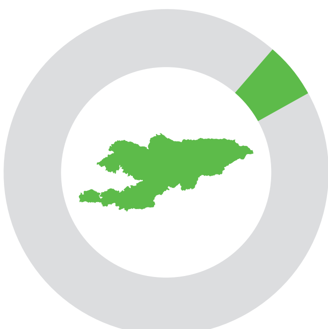

5,6%

токой менен капталган аянтка туура келет

Корголуучу аймактары менен курчалган жерлердин жана агын сууларынын биологиялык ар түрдүүлүгүнүн

МААНИЛҮҮ ОБЪЕКТИЛЕРИНИН ЖАЛПЫ АЯНТЫ

өлкөнүн жалпы аянтынын

6,2%

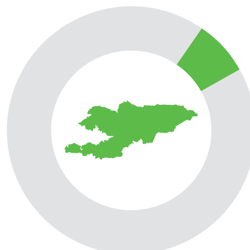

КЫРГЫЗСТАНДЫН АЙМАГЫНДА

313 265 канаттуулар

382 101 териси баалуу жаныбарлар

59 888 туяктуулар

жашайт

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН АЙМАГЫНДА

10 мамлекеттик жаратылыш коруктары

578,5 миң га

13 мамлекеттик жаратылыш парктары

726,8 миң га

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮНҮН КЫЗЫКЧЫЛЫГЫНДА ТЫНЧТЫКТЫ СҮЙГӨН ЖАНА АЧЫК КООМ КУРУУГА КӨМӨКТӨШҮҮ, БАРДЫГЫ ҮЧҮН СОТ АДИЛЕТТИГИНЕ ЖЕТҮҮНҮ КАМСЫЗДОО ЖАНА БАРДЫК ДЕҢГЭЭЛДЕРДЕ КЕҢИРИ КАТЫШУУГА НЕГИЗДЕЛГЕН НАТЫЙЖАЛУУ ЖАНА ОТЧЕТТУУ МЕКЕМЕЛЕРДИ ТҮЗҮҮ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

туулгандыгы тууралуу күбөлүк

5 жашка чейинки балдардын

98,9% туулгандыгы

мамлекеттик органдарда катталган

(КККИ-2018)

15 жана андан жогорку жаштагы калктын

67%

караңгыда өз районунда жалгыз жүргөндө өздөрүн коопсуз сезишет

МЫНДА

76% эркектер арасында

54% аялдар арасында

Багуучу адам тарабынан КАНДАЙДЫР БИР ФИЗИКАЛЫК ЖАЗАГА же психологиялык агрессияга КАБЫЛГАН БАЛДАРДЫН ҮЛҮШҮ *(КККИ-2018)*

74%

МАМЛЕКЕТТИК КЫЗМАТКЕРЛЕР

саясий жана атайын: 75,7 | 24,3%

60,8% | 39,2%

административдик: 60,1% | 39,9%

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮНҮН КЫЗЫКЧЫЛЫГЫНДА ТЫНЧТЫКТЫ СҮЙГӨН ЖАНА АЧЫК КООМ КУРУУГА КӨМӨКТӨШҮҮ, БАРДЫГЫ ҮЧҮН СОТ АДИЛЕТТИГИНЕ ЖЕТҮҮНҮ КАМСЫЗДОО ЖАНА БАРДЫК ДЕҢГЭЭЛДЕРДЕ КЕҢИРИ КАТЫШУУГА НЕГИЗДЕЛГЕН НАТЫЙЖАЛУУ ЖАНА ОТЧЕТТУУ МЕКЕМЕЛЕРДИ ТҮЗҮҮ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун маалыматтары

КОЛ САЛУУЛАРДАН БОЛГОН ӨЛҮМ *(учурлар)*

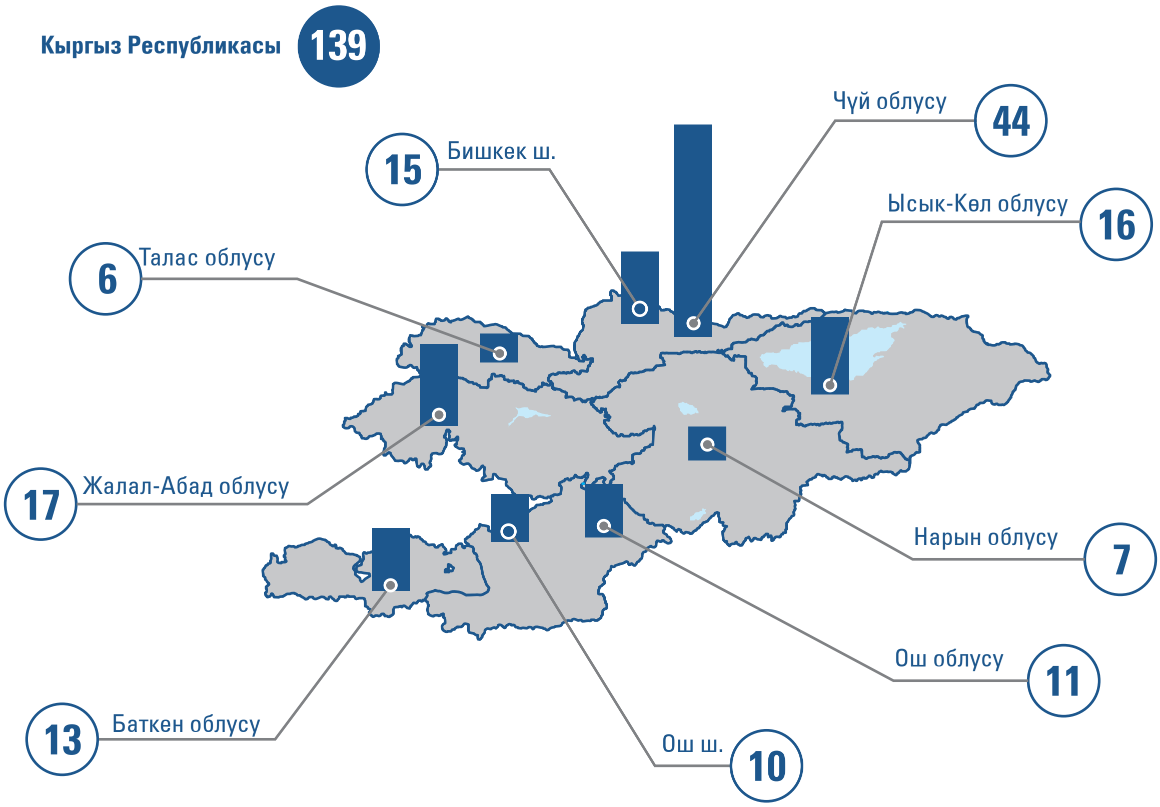

КЫЛМЫШ ЖАСАГАН АДАМДАРДЫН САНЫ *(адам)*

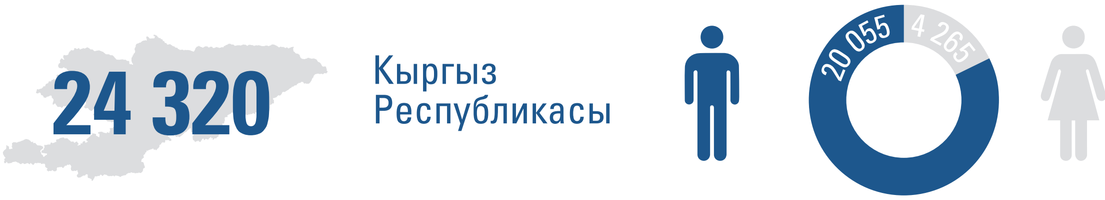

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮ КЫЗЫКЧЫЛЫГЫНДА ГЛОБАЛДЫК ӨНӨКТӨШТҮКТҮН АЛКАГЫНДА ИШТЕРДИ ЖҮЗӨГӨ АШЫРУУ ЖАНА АКТИВДЕШТИРҮҮ КАРАЖАТТАРЫН ЧЫҢДОО

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун жана СӨМ алдындагы БТЖСККнын маалыматтары

МАМЛЕКЕТТИК БЮДЖЕТТИН КИРЕШЕЛЕРИ

152,1 млрд сом

ИДПга карата **25,3%**

70% Бюджеттик ресурстарды толуктоонун негизги булагы болуп салыктык келип түшүүлөр саналат

ИНТЕРНЕТТИ КОЛДОНГОНДОРДУН ЭҢ КӨП БӨЛҮГҮ ТӨМӨНКҮЛӨРГӨ ТУУРА КЕЛЕТ

15-28 жаштагы жаштарга

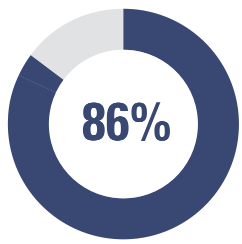

жогорку билимдүү калкка

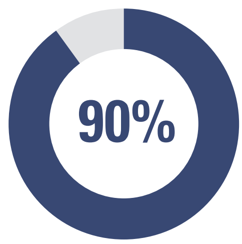

туура келет

СТАЦИОНАРДЫК КЕҢ ТИЛКЕЛҮҮ ИНТЕРНЕТ АБОНЕНТТЕРИН БӨЛҮШТҮРҮҮ

67,4%

29,6%

3,0%

Алар интернетти колдонгон 15 жаштагы жана андан жогору жаш курактагы калктын үлүшү

72% **Кыргыз Республикасы**

78,2% Шаар конуштары

68,1% Айыл жергеси

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун жана СӨМ алдындагы БТЖСККнын маалыматтары

МАКРОЭКОНОМИКАЛЫК КӨРСӨТКҮЧТӨРДҮН ПАНЕЛИ

ИДПнын түзүмүндө **50%** ашыгы төмөнкүлөргө туура келди

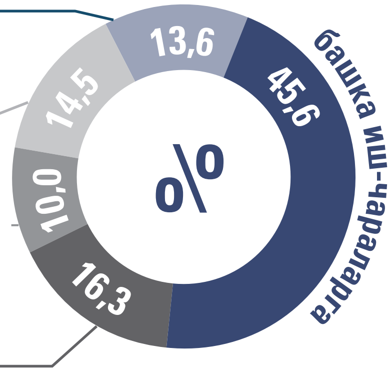

ИМПОРТ

3 718,8 млн АКШ доллары

ЭКСПОРТ

1 973,2 млн АКШ доллары

2020-жылы импорттук келип түшүүлөрдүн көлөмү экспорттук жөнөтүүлөрдүн көлөмүнөн **1,9 эсеге ашты**

2020-жылы ТЫШКЫ СООДА ЖҮГҮРТҮҮ **5,7 млрд АКШ доллар** суммасында түзүлдү жана 2019-жылга салыштырмалуу **18,4%** өсүү

КЕРЕКТӨӨ БААЛАРЫНЫН ЖАНА ТАРИФТЕРДИН ИНДЕКСИ

(мурунку жылга карата пайыз менен)

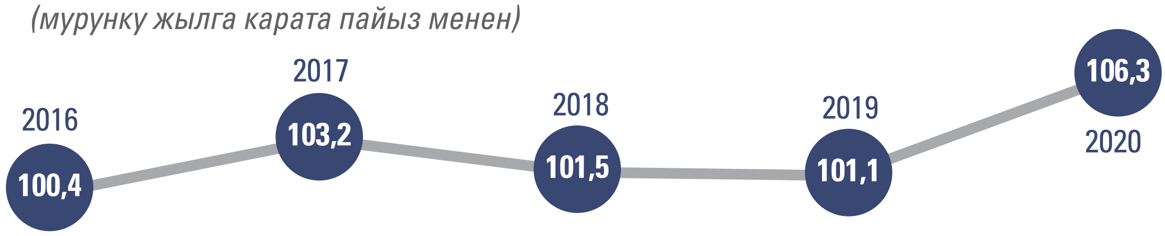

МАМЛЕКЕТТИК БЮДЖЕТТИН ТАРТЫШТЫГЫ

19,7 млрд сомду

же ИДПга карата **3,3%** түздү

2020-жылы тике чет өлкөлүк инвестициялардын көлөмү **537,6 млн** АКШ долларын түздү, бул 2019-жылга караганда **1,5 эсеге көп**

ТУРУКТУУ ӨНҮГҮҮ МАКСАТТАРЫНЫН ЖЕТИШУУСҮНӨ COVID-19 ТИЙГИЗГЕН ТААСИРИ

Кыргыз Республикасынын фактылары жана цифралары

2020-жыл үчүн Улутстаткомдун жана ССМ маалыматтары

Улуттук кедейчиликтин деңгээли

20,1 %дан 25,3 %га чейин

5 пайыздык пункттан ашыкка көбөйдү

Калктын киши башына ИДП көлөмү **4,7%** төмөндөдү

Коронавирус инфекциясы менен КАТТАЛГАНДАРДЫН ЭҢ КӨП ҮЛҮШҮ **Бишкек ш. жана Чүй облусуна** туура келди

2020-жылы COVID-19 ООРУСУНА ЧАЛДЫГУУЛАРДЫН САНЫ

39 765	19 281	20 484
Бардыгы	лабораториялык изилдөөлөр менен тастыкталган	клиникалык жана эпидемиологиялык жактан тастыкталган

* Үй-бүлөнүн жок дегенде бир мүчөсү өлкөдө жумушунан айрылган же жумушун жоготкондуктан чет өлкөдөн кайтып келүүгө аргасыз болгон ҮЙ ЧАРБАЛАРДЫН ҮЛҮШҮ — **22%**

* Үй-бүлө мүчөлөрүнүн жок дегенде бирөөсүндө Covid-19 белгилери *(температурасы жогору, жөтөл, жыт сезүүнүн жоголушу)* жөнүндө үй чарбалардын **52%** жакыны билдиришкен

Үй-бүлөлүк зомбулук фактылары боюнча кризистик борборлорго кайрылгандардын жалпы санынын **65%** аялдарга туура келди

*

- **66%** — Үй-бүлө мүчөлөрүнүн жок дегенде бирөөсүндө депрессия, стресс, тынчсыздануу болгон
- **62%** — Үй-бүлө мүчөлөрүнүн жок дегенде бирөөсү саламаттыкты сактоо кызматтарына жетүүдө же керектүү дары-дармектерди сатып алууда көйгөйлөргө кабылган
- **54%** — кирешелеринин төмөндөшү жөнүндө үй чарбалары билдиришкен
- **29%** — аралыктан окууга жетүү мүмкүнчүлүгү жок экендигин белгилешти

* 2020-жылдын март-октябрында "Үй чарбаларына Covid-19 тийгизген таасири" изилдөөсүнүн маалыматтары боюнча.